

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

7/5947

OK.147

15 Temmuz 2016

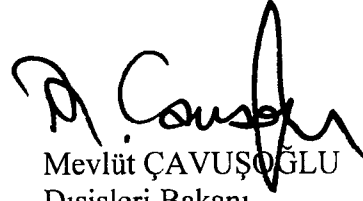
Sayı : 66625779-610-2016/11077291
Konu : Yazılı Soru Önergesi/İsmail Faruk Aksu/7/5947

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 07.06.2016 tarihli ve 40272 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu'nun İlgi'de kayıtlı 7/5947 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
(66625779-610-2016/11077291 sayılı yazının ekidir)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMAİL FARUK AKSU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/5947 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

Ermenistan'ın Türkiye sınırına çok yakın bir noktasında yer alan Metsamor Nükleer Santrali, 1976'dan beri faaliyetini sürdürmektedir. Kullanım süresi bu yıl dolacak olan Santral, aralarında Türkiye'nin de olduğu tüm bölge ülkelerine yönelik büyük bir tehdit unsuru hâline gelmiştir. Nitekim, bölgede yaşanan deprem felaketinin ardından sözkonusu tesisin faaliyetlerinin 1989'da sona erdirilmiş olması, Santralin sebep olduğu tehdit hakkında bir fikir vermektedir. Yeni bir "Çernobil Vak'ası" ihtimali göz ardı edilemeyecek kadar ciddidir.

Ermenistan'ın ülkemize yönelik nükleer bir tehdit olmasına ilaveten, Ermenistan Eski Başbakanlarından Hrant Bagratyan, 29 Nisan 2016 tarihinde bir basın toplantısında, "Nükleer silah üretmek için imkânımız ve nükleer silahımız var" şeklinde bir açıklama yapmıştır. Eski Başbakan'ın Türkiye ve Azerbaycan'ı caydırmak için nükleer silahı tek yol olarak gördüğu de daha önce basma yansımıştır. Ermenistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı ise, Ermeni Hükümetinin nükleer silah geliştirme niyetinde olmadığını belirterek Bagratyan'ın açıklamasını tevil etmeye çalışmış ama net bir açıklama yapmaktan da kaçınmıştır. Bu çerçevede;

1. Ermenistan'ın ortaya çıkarabileceği olası bir nükleer krize karşı önlem alınmakta mıdır?
2. Ermenistan'ın nükleer silah sahibi olup olmadığına dair farklı açıklamalarla ilgili kesin bir bilgi mevcut mudur?
3. Eski Başbakan Hrant Bagratyan'ın açıklamaları karşısında Bakanlığınız tarafından herhangi bir değerlendirme yapılmış ya da bir cevap verilmiş midir?
4. Uluslararası hukuka aykırı olacak şekilde Ermenistan'ın nükleer silaha sahip olduğunun tespit edilmesi hâlinde, Bakanlığınızın tavrı ne olacaktır?
5. Yeni bir Çernobil vakası yaşanmaması için uluslararası camiayı harekete geçirecek girişimleriniz bulunmakta mıdır?

YANIT:

Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması (NSYÖA), yayılmanın önlenmesi alanında temel referans belgesidir. NSYÖA, İngiltere, ÇHC, Fransa, Rusya Federasyonu ve ABD dışında, Antlaşmayı imzalayan tüm tarafların nükleer silah temin etmesini veya geliştirmesini yasaklamaktadır. Ayrıca, nükleer enerjinin barışçıl amaçlar dışında kullanılmasının önüne geçilmesi amacıyla, nükleer silah sahibi olmayan taraf ülkelerin, Antlaşmayla üstlendikleri yükümlölükleri yerine getirdiklerinin doğrulanmasını teminen, UAEA tarafından yürütülecek güvence denetimini kabul etmeleri öngörölmüştür.

Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'na taraf olan Ermenistan'ın nükleer silah geliştirmeme ve temin etmeme yükümlölüğu bulunmaktadır. Ermenistan'ın bu Antlaşmadan doğan yükümlölüklerini yerine getirip getirmediği, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ile imzaladığı Kapsamlı Güvence Denetimleri Anlaşması ve Ek Protokol çerçevesinde Ajans tarafından denetlenmektedir.

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
(66625779-610-2016/11077291 sayılı yazının ekidir)

Antlaşma yükümlölüklerinin yerine getirilmediği UAEA tarafından tespit edildiği takdirde, konunun Birleşmiş Milletler'e havale edilmesi ve BM Güvenlik Konseyi tarafından gerekli tedbir ve kararların alınması sözkonusu olabilecektir.

Halihazırda, Ermenistan'ın nükleer silaha sahip olduğuna dair bilgi bulunmamaktadır. Böyle bir durum tespit edildiği takdirde, konu, bir uluslararası güvenlik sorunu teşkil edeceğinden, BM nezdinde başlatılacak bir süreç çerçevesine ele alınacaktır. Tabiatıyla, konunun gündemde tutulmasını ve gerekli tedbirlerin alınmasını teminen, tarafımızdan da gerek uluslararası platformda, gerek ikili düzeyde ilave girişimlerde bulunulması bahis konusu olacaktır.

Ermenistan eski Başbakanı Hrant Bagratyan'ın sorumsuz açıklamaları tabiatıyla dikkatimizi çekmiş olup, keyfiyet uluslararası düzeyde muhataplarımızın da dikkatine getirilmiştir. Sözkonusu açıklamalar Azerbaycanlı muhataplarımızla da ele alınmış; konu son olarak, Sayın Başbakanımızın 3-4 Haziran 2016 tarihlerinde Azerbaycan'a gerçekleştirdiği ziyarette gündeme gelmiştir.

Metsamor Nükleer Santrali'nin, yapısal eksiklikleri nedeniyle insan ve çevre sağlığı bakımından oluşturduğu riskler, Uluslararası Atom Enerji Ajansı (UAEA) çerçevesinde Nükleer Güvenlik Sözleşmesi'nin her üç yılda bir Viyana'da gerçekleştirilen gözden geçirme toplantılarında da ayrıntılı olarak tartışılmakta, tesisin güvenliği, ülkemiz ve diğer taraf ülke temsilcilerince de sorgulanmaktadır. Anılan nükleer santralin durumu gerek UAEA, gerek Avrupa Komisyonu nezdinde izlenmektedir.

31 Mart-1 Nisan 2016 tarihlerinde Vaşington'da düzenlenen Nükleer Güvenlik Zirvesi marjında, Sayın Cumhurbaşkanımız ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev biraraya gelmişlerdir. Ayrıca, ben de UAEA Genel Direktörü Yukiya Amano ile görüşmemde Metsamor nükleer santralinin yarattığı tehlikeye işaret ettim.